

5

Vastaus valtuutettu Ville Jalovaaran kysymykseen oppilaiden osallistumisesta kouluruokailuun sekä toimista kouluruokailun viihtyvyyden ja ruuan laadun parantamisesta

HEL 2013-003758 T 00 00 03

Sivistys- ja henkilöstötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Kysymyksessä tiedustellaan kuinka moni peruskoulun oppilas keskimäärin jättää viikoittain osallistumatta kouluruokailuun ja mistä syystä sekä mihin toimiin kaupunki aikoo ryhtyä ruokailun viihtyvyyden lisäämiseksi ja ruuan laadun parantamiseksi.

Ala-asteilla oppilaat menevät ruokalaan opettajan ohjauksessa ja opettajat valvonta-ateriaa nauttiessaan valvovat ruokailua. Käytännössä oppilaat ruokailevat, mutta ruoan määrä lautasella vaihtelee ruoan mielisyyden ja hyväksyttävyyden mukaan.

Käyttöaste arvio ala-asteilla on n. 95 %. Pelkästään lempiruokia ei valmisteta, koska kouluruokailu on myös opetusta ja kasvatusta ja oppilaita halutaan tutustuttaa uusiin makutottumuksiin.

Lukioissa käyttöaste arvio on n. 80 – 75 %. Lukioissa on pitkät päivät, josta johtuen yleensä tullaan syömään. Toki ruoan mielisyys vaikuttaa.

Yläasteilla tai yhteneväisen peruskoulun yläluokilla oppilaat ovat usein haasteellisessa ikävaiheessa. Käyttöaste vaihtelee ja siinä on koulukohtaisia eroja, käyttöasteen ollessa huonoimmillaan noin 20–25 %.

Kasvispäivät eivät ole toistaiseksi mielisimpiä. Suurin osa perheistä on vielä sekaravintoa syöviä perheitä.

Kasvispääruoat ovat pinaattihukaisia, kasvispyöryköitä ja – pihvejä lukuun ottamatta vieraampia ruokatuttavuuksia.

Kasvisruokapäivinä ruoan ottomäärä vähenee (ala-aste) ja käyttöaste pienenee (yläasteikäiset ja ammattikoululaiset, viimeksi mainituissa erityisesti miespuoliset). Kasvisruokapäivään suhtautumiseen vaikuttaa jonkin verran myös sukupuoli ja koulutusala. Taidepainotteisissa lukioissa kasvisruokailu on hyvin yleistä. Vähiten pidetään kasvimuhennoksista ja –kastikkeista (pavut, linssit).

Opetusvirasto pitää tärkeänä, että oppilaat syövät päivittäin koulussa tarjolla olevan pääruoan lisäkkeineen. Kouluruokailun tavoitteena on ohjata koululaisia terveelliseen ravitsemukseen, kehittää ruoka- ja makutottumuksia ja opettaa tapa- sekä ruokakulttuuria. Tavoitteiden saa-

vuttamiseksi kouluaterian on oltava täysipainoinen, monipuolinen, vaihteleva ja mieluisa. Kouluruoan hyväksyttävyyttä lisää sen herkullinen ulkonäkö, maku, oikea-aikaisuus, palvelu ja ruokailuympäristön viihtyisyys. Monipuolinen ja ravitseva kouluateria kattaa kolmanneksen oppilaan päivittäisestä ravinnontarpeesta ja se täydentää kodissa tapahtuvaa ruokailua.

Helsingin kouluruokailua on kehitetty 2000-luvulla. Merkittäviä muutoksia ovat olleet mm. päivittäiset ateriavaihtoehdot syyslukukaudesta 2007 alkaen, salaattipöydän valikoimat ja erilaiset ruokajuomavaihtoehdot. Ateriavaihtoehtojen avulla on pyritty varmistamaan, että mahdollisimman moni ruokailija löytäisi päivittäin itselleen sopivan ja mielluisan pääruoan lisäkkeineen. Kehittämistyö on jatkuva prosessi.

Lukuvuoden 2013 – 2014 ruokalistoja suunnittelun lähtökohtana ja painopisteenä on erityisesti kouluruoan hyväksyttävyyden ja mielluisuuden lisääminen ja varmistaminen. Ruokailijoiden kokonaisvaltainen laatuokemus muodostuu tuotelaadusta, toiminnallisesta laadusta, palvelun laadusta ja palveluympäristön eli miljööän laadusta eli viihtyisyydestä.

Ylipormestarin oppilaskuntapäivien kannanottojen toimenpiteenä ja oppilaiden osallisuuden lisäämiseksi opetusvirasto on käynnistänyt lukuvuonna 2012 – 2013 ravintolatoimikuntien pilottihankkeen vuosiksi 2012 – 2014. Pilotin avulla mallitetaan koulujen ravintolatoimikuntien toimintaa niin, että ravintolatoimikunnat olisivat tulevaisuudessa osa koulujen arjen toimintaa. Ravintolatoimikunnat lanseerataan syksyllä 2014. Opetusviraston pyrkimyksenä on yhdessä koulujen ja palveluntuottajien kanssa lisätä oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuutta kouluruokailun kehittämiseksi kokonaisvaltaisesti. Ravintolatoimikuntien toiminta vahvistaa myös koulujen yhteisöllistä toimintakultuuria.

Ravintolatoimikuntien avulla kehitetään yhdessä oppilaiden kanssa muun muassa ravintolasalien ja ruokailutapahtuman viihtyisyyttä, ruoan tarjoilua, ruoan houkuttelevuutta ja hyväksyttävyyttä sekä asiakaspalautteen antoa kouluruokailun ja sen tuotevalikoimien kehittämiseksi.

Opetusvirasto ja Palmia toteuttavat lisäksi vuonna 2013 ruokailijakyselyn ensimmäistä kertaa sähköisesti. Kysely mahdollistaa oppilaiden äänen ja näkemysten esille saamisen laajasti. Kyselyssä oppilaat voivat antaa henkilökohtaisen palautteen kouluruokailun kehittämiseksi. Kyselyn palautteita ja kehittämisideoita käsitellään kouluissa yhdessä oppilaiden, oppilaskunnan, kouluravintolan ja opettajien kanssa. Ruokailijakyselyn palautteita käytetään apuna asiakaslähtöisten kouluaterioiden ja lukuvuosikohtaisten ruokalistojen kehittämistyössä.

Opetusvirasto järjestää kouluissa myös kouluruokailtoja, jolloin huoltajat saavat nauttia erilaisia kouluruokia. Pääsääntöisesti huoltajat ovat olleet hyvin positiivisesti yllättyneitä kouluruoan tasosta.

Opetusvirasto pitää tärkeänä, että suomalaisen kouluruoan merkitys oppilaiden hyvinvoinnin kannalta säilyy ja kehittyy myös tulevaisuudessa. Ravintolatoimikuntapilotti ja sähköinen ruokailijakysely ovat keinoja nostaa kouluruoan arvostusta, imagoa ja merkitystä oppilaiden hyvinvoinnin kannalta.

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Ville Jalovaaran kysymys](#)

6

Vastaus valtuutettu Veronika Honkasalon kysymykseen Forenom Oy:n roolista tilapäismajoituksen järjestäjänä

HEL 2013-003958 T 00 00 03

Sosiaali- ja terveystointa viransijaisena johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Veronika Honkasalo kysyy, miten sosiaali- ja terveystoimisto on päätenyt kalliiseen yhteistyösopimukseen Forenom Oy:n kanssa ja mihin toimiin sosiaali- ja terveystoimisto aikoo ryhtyä, jotta kriisiasuminen voidaan hoitaa kustannustehokkaammin ja eettisesti kestävämmiin kaupunkin omana toimintana.

Vastauksena sosiaali- ja terveystoiminta viransijaisena johtava apulaiskaupunginjohtaja toteaa sosiaali- ja terveystoimiston antaman lausunnon mukaisesti seuraavaa:

Sosiaali- ja terveystoimiston avustuksella Forenom Oy:n asunnoissa asui vuoden 2012 aikana yhteensä 847 asunnottomaksi jäänyttä taloutta. Näistä 437 oli lapsiperheitä.

Sosiaali- ja terveystoimistolla ei ole sopimusta Forenom Oy:n kanssa, vaan majoituspalveluja myöntävien sosiaaliviranomaisten käytettävissä ovat kaikki paikkakunnalla ravitsemus- ja majoitustoiminnasta annetun lain mukaista palvelua tarjoavat toimijat. Vaihtoehtoja ovat hotellit, matkustajakodit yms. majoituspalveluliikkeet.

Tilapäisasuntojen tarpeeseen vaikuttavat ensisijaisesti sekä kaupungissa vallitseva asuntopula että maksamattomista vuokrista ja häiriökäyttäytymisistä johtuvat asuntojen menetykset. Kaupunkin vuokra-asuntoja jonottaa tällä hetkellä noin 24 400 hakijaa. Käytännössä tilapäisen majoituksen tarve on useimmiten kiireellinen, koska avun tarvitsija on ennen tuen hakemista omatoimisesti yrittänyt löytää asumisongelmaansa ratkaisuja. Avun tarpeiden ollessa kiireellisiä ja avun tarvitsijoiden määrän ollessa suuri, hyötyvät tilanteesta sellaiset palveluntarjoajat, joilla on runsaasti kapasiteettia ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Tilapäismajoituksessa asuvat henkilöt ja perheet osallistuvat majoituksesta aiheutuviin kustannuksiin maksukykynsä mukaan. Puuttuva rahoitus myönnetään täydentävänä tai ehkäisevänä toimeentulotukena. Kyseessä on sosiaalihuoltolain tarkoittaman viimesijaisen asumisratkaisun järjestäminen.

Sosiaali- ja terveystoimisto on järjestänyt pysyvän asumisratkaisun noin 4200 yksinäiselle henkilölle, ja toimistolla on kahdeksan omana toimintana järjestettyä tilapäisasuntoa lapsiperheille. Sosiaali- ja terveystoimiston mielestä kaikessa kaupunkin toiminnassa pitää näkyä sosiaalinen

27.03.2013

---

vastuu. Ratkaisuna tilapäismajoituksessa olevien pysyvän asunnon saamiseksi sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus katsoo, että kaupungin vuokra-asuntojen myöntämiskäytäntöjä muutettaisiin siten, että myös luottotietonsa menettäneet asunnottomat henkilöt ja perheet otetaan huomioon asukasvalinnoissa.

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 [Veronika Honkasalon kysymys](#)

7

Vastaus vt Gunvor Brettschneiderin kysymykseen joukkoliikenneyhteyksistä Laakson sairaalaan

HEL 2013-003972 T 00 00 03

Rakennus- ja ympäristötointa johtavan apulaiskaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Gunvor Brettschneider tiedustelee Laakson sairaalan joukkoliikenneyhteyksistä.

Vastauksena kysymykseen rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja viittaa liitteenä olevaan Helsingin seudun liikenne-kuntayhtymän lausuntoon. Lausunnossa todetaan, että Laakson sairaalaa palvelee kutsuhjattava Jouko-linja J 60 ja 1.1.2014 alkaen arkisin Kutsuplus -palvelu.

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Vt Gunvor Brettschneiderin kysymys](#)
- 2 [HSL:n lausunto Gunvor Brettschneiderin kyselytunnin kysymykseen](#)

8

Vastaus valtuutettu Nina Hurun kysymykseen miten tapahtumista tiedottaminen ulottuu nettiyhteydet omistamattomille

HEL 2013-003982 T 00 00 03

Kaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Nina Huru kysyy mihin toimiin Helsingin kaupunki ryhtyy varmistaakseen tapahtumista tiedottamisen laadun, jotta tieto tavoittaa myös nettiyhteyksiä omistamattomat kaupunkilaiset. Hän oli kiinnittänyt erityisesti huomiota Lux Helsinki tapahtuman markkinointiin.

Vastauksena kaupunginjohtaja toteaa Elinkeinopalvelun tapahtumayksikön antamaan selvitykseen perustuen seuraavaa:

Lux Helsinki tapahtuman tavoitteena on tarjota kaupunkilaisille ja matkailijoille elämyksellinen talvitapahtuma vuoden pimeimpänä aikana, joka on maksuton ja kaikkien saavutettavissa. Viiden päivän aikana kävijämäärä ylsi yli 100.000 kävijään.

Lux Helsinki –tapahtuman markkinointiviestinnän lähtökohtana on mahdollisimman monimuotoinen valikoima eri kanavia, joiden avulla tavoitetaan mahdollisimman laajasti kaupunkilaisia ja matkailijoita. Tapahtumayksikkö teetättää vuosittain Lux Helsinki tapahtumasta kävijätutkimuksen, jossa seurataan mm. kävijäprofiilia ja eri markkinointi- ja viestintäkanavien vaikuttavuutta. Tämän perusteella suunnitellaan seuraavan vuoden markkinointitoimenpiteet.

Eri kanaviin tehdään niihin sopivaa ja hieman erilaisia kohderyhmiä tavoitettavaa markkinointiviestintää. Mahdollisimman hyvän näkyvyyden varmistamiseksi pyritään lisäksi vaikuttamaan myös siihen, että media kirjoittaa ja raportoi tapahtumasta omaehtoisesti, missä onnistuttiinkin hyvin.

Sähköisen median merkitys tapahtumien viestinnästä on nykyään merkittävä, mutta sen lisäksi pyritään varmistamaan paitsi tieto tapahtumasta, myös tarkemmat tiedot paikoista ja ajoista monella muulla tavalla. Ulkomainonnassa on viestitty paitsi tapahtumasta, niin myös itse tapahtumapaikoista. Myös printtimainontaa on käytetty runsaasti. Esitteitä jaettiin 3000 suomen- ja ruotsinkielellä ja lisäksi matkailijoille oli oma esitteensä jaossa (eng - ven 5000 kpl), joista kävi ilmi tapahtumapaikat. Tämän lisäksi pyrittiin vielä palvelemaan asukkaita mahdollisimman hyvin myös henkilökohtaisesti Senaatintorin infokontilla 3.-8.1. klo 13-22. Kävijöitä olikin yli 4600 henkilöä.

Suuren kävijämäärän perusteella voidaan todeta viestinnän onnistuneen tavoittamaan asukkaat ja vierailijat vähintään kohtuullisesti. Li-

säksi myös viestintäseurannan perusteella voidaan todeta tapahtuman menneen hyvin läpi sekä kotimaisessa että kansainvälisessä mediassa (kaikkiaan 1450 mediaosumaa).

Lisätiedot

Marja-Leena Rinkineva, elinkeinojohtaja, puhelin: 09 310 2505
marja-leena.rinkineva(a)hel.fi

Liitteet

1 [Nina Hurun kysymys](#)

9

Vastaus valtuutettu Yrjö Hakasen kysymykseen koskien työehtosopimusten noudattamista Helsingin kaupungin hankinnoissa

HEL 2013-003989 T 00 00 03

Kaupunginjohtajan vastaus

Valtuutettu Yrjö Hakanen kysyy mihin toimenpiteisiin Helsingin kaupunki on ryhtynyt tai ryhtyy edellyttääkseen urakkakilpailuissa ja muissa hankinnoissaan niin Suomesta ja Virosta kuin muista EU-maista olevilta yrityksiltä, että ne sitoutuvat tarjouksessaan maksamaan Suomessa voimassaolevien työehtosopimusten mukaista palkkaa. Lisäksi Hakanen kysyy millä tavoin kaupunki aikoo valvoa, että näin tapahtuu myös käytännössä ja että valvontaan on riittävät resurssit.

Vastauksena kaupunginjohtaja toteaa asuntotuotantotoimiston, kiinteistöviraston ja rakennusviraston lausuntojen perusteella seuraavaa:

Kaupunginhallitus on antanut 19.12.2011 harmaan talouden torjuntaa hankintojen yhteydessä koskevan ohjeen. Ohjeessa on yksityiskohtaisesti ohjeistettu menettelytavat, joilla hankintojen yhteydessä pyritään torjumaan harmaata taloutta. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm.

- selvitys palvelun tai tavaran toimittajan rekisteröitymisestä kauppa-, ennakkoperintä-, työnantaja- ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin,
- selvitys verojen ja lakisääteisten eläkevakuutusmaksujen maksamisesta,
- selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisten työehtojen sisällöstä.

Hankintailmoituksissa kaupunki edellyttää muun muassa että hankintaan liittyvissä töissä noudatetaan vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lakien ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samanlaatuissa töissä. Urakoitsijalta edellytetään, että sen tulee sisällyttää em. vaatimukset aliurakoita koskeviin tarjouspyyntöihin ja urakkasopimuksiin. Urakoitsijoiden on liitettävä osallistumishakemuksiin mm. selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista. Urakkaa ovat kelvollisia tarjoamaan vain ne urakoitsijat, jotka täyttävät hankintailmoituksessa mainitut ehdot.

Harmaan talouden ohjeen mukaan tilaajan tulee pyytää selvitys tarjouksen perusteista ennen tarjouksen hylkäämistä muun muassa silloin, jos on ilmeistä ettei tarjotulla hinnalla ole mahdollista hoitaa lain mukai-

sia työnantajavelvoitteita eikä maksaa työntekijöille työehtosopimuksen mukaista palkkaa.

Kaupunki toteaa, että se pyrkii osaltaan kitkemään harmaata taloutta ja siihen liittyvää alipalkkausta yhteistyössä rakennusteollisuuden, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten kanssa. Kaupunki valvoo tilaajavastuuseen kuuluvia asioita muuan muassa Tilaajavastuu.fi -järjestelmän ja työmaavalvonnan avulla. Mikäli kaupunki havaitsee tai sen tietoon tulee, että urakoitsija tai palvelun tuottaja maksaa voimassaolevan työehtosopimuksen alittavia palkkoja, asia saatetaan valvojan viranomaisen tietoon. Lisäksi kaupunki voi irtisanoa sopimuksen sopimusrikkomuksen perusteella. Rakennuttajalla tai päätoteuttajalla ei kuitenkaan ole lainsäädännön puitteissa oikeutta tarkastaa työntekijöille maksettavia palkkoja palkkakuittien perusteella.

Ulkomaisen työvoiman valvonnasta huolehtii aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue. Valvonta kohdistuu muun muassa työsuhteen vähimmäisehtojen valvontaan. Tarkastuksilla valvotaan, että työnantaja on varmistunut siitä, että kaikilla työntekijöillä, kansallisuudesta tai etnisestä alkuperästä riippumatta on lailliset työh ehdot, työajat ja palkat.

Lisätiedot

Mika Häkkinen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 36334
mika.hakkinen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Valtuutettu Yrjö Hakasen kysymys](#)